СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 250. Джерзі Сіти, Н. Дж., пятниця, 27-го жовтня 1939. — No. 250. Jersey City, N. J., Friday, October 27, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

РОЗКРИВАЮТЬ КОМУНІСТІВ НА ФЕДЕРАЛЬНИХ СТАНОВИЩАХ

ВАШИНҐТОН. — Комітет Даєса опублікував листу комуністів, що займають вищі федеральні посади. Таких комуністів комітет начислив 563 і всі вони не заробляють менше як $3,500 річно. Деякі дістають до $10,000. До вищих „риб" належать: Оскар Чепман, асистент секретаря внутрішніх справ; Люіс Болч, член морської комісії; Едвин Смит, член національного комітету взаємовідносин праці; Мордекей Езекіл, член „Аґріколчурел Еджостментс Адміністрейшен".

Комітет Даєса, перед опублікуванням тих назвищ, сам вагався, що робити. Голова, конґресмен Даєс, наставав, щоб опублікувати; два інші члени комітету, Вурґіс і Демпсі, були проти того, а навіть назвали опублікування назвищ „неамериканською активністю". Проте Даєс назвища звелів опублікувати. Особи, що знайшлись на цій листі, відповідали ріжно: одні заперечували звязки з комуністами, інші твердили, що орґанізації, до яких належать, не комуністичні; ще інші признавались до того.

СОВЄТИ ІНТЕРНУВАЛИ АМЕРИКАНСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

ВАШИНҐТОН. — Совєтський уряд повідомив американський уряд, що корабель „Сити оф Флинт", якого на морі схопили німці і своєю залогою заволікли до совєтської пристані Мурманськ, знаходиться під наглядом Совєтів. Американська залога знаходиться на кораблі, а німецька інтернована, кажуть Совєти. Совєтська влада робить доходження в тій справі, щоб ствердити, який саме набір віз той корабель та чи він належав до контрабанди. Дехто є тої думки, що Совєти навмисно розтягають ту справу, щоби помогти німцям.

ВОЛЕС ЗА ТРЕТЮ КАНДИДАТУРУ РУЗВЕЛТА.

САН ФРАНСІСКО. — Секретар хліборобства Волес у прилюдній промові заявив, що вибух війни в Европі робить третю кандидатуру президента Рузвелта конечною. Бо лише чоловік з таким досвідом, як президент Рузвелт, може врятувати Америку від міжнародніх заплутань і від війни, говорив Волес.

Заява Волеса викликала в політичних кола Вашинґтону велике негодування і то як серед демократів так і серед републиканців, а то тому, що згідно з апелем Рузвелта обі партії мали припинити бодай під теперішню пору, коли в сенаті дискутують справи заграничної політики, партійну боротьбу.

ПЕРША ПЕРЕМОГА УРЯДУ.

ВАШИНҐТОН. — Уряд осягнув першу політичну перемогу в сенаті, коли значною більшістю голосів сенатори відкинули внесок, щоб укоротити право президента, на основі якого це він має назвати той край, що то вступив до війни і є аґресором. Цю справу далі залишено повній дискреції і розсудкові президента. В сенаті є таке переконання, що вслід за тим уже в короткому часі наступить голосування над самою зміною невтральностевого закону і та зміна буде переголосована так, як цього собі бажає уряд.

ПРОВІНЦІЯ КВЕБЕК ЗА ВІЙНУ.

МОНТРЕАЛ. — Ціла провінція Квебек, у якій більшість творять канадійці французького походження, голосувала над питанням, чи хоче спільно з іншими провінціями та цілою Канадою підпомагати Англію у війні, чи не хоче. Теперішній премієр Дуплесі, що дійшов до політичних впливів, опираючись на французькім расовім сентименті, твердив, що, втягаючи провінцію Квебек до війни, канадійський уряд тим понехав її права. Значна більшість мешканців Квебеку голосувала проти Діплесія і тим завдала його партії тяжкий удар. Повну перемогу осягнули його противники, ліберали, з Ґадбавтом на чолі, який тепер стане премієром Квебеку.

ҐУВЕР ДАЛІ ПРОТИ ВІЙНИ.

НЮ ЙОРК. — На зібранні в готелю Астор адмірал Стірлінґ виголосив промову, в якій сказав, що колиб Гітлер виграв, то границі Німеччини посунуться три тисячі миль на захід, близько Америки. У відповідь виголосив промову Герберт Гувер і сказав, що війна це така річ, у якій обі сторони виснажують себе до останнього. У тім виснаженні переможець тільки один крок стоїть попереду переможеного. Отож, колиб Гітлер виграв, що Боже борони, говорив Гувер, то він буде такий виснажений, що важко йому буде вдержати ті впливи, які нині має.

АМБАСАДОР ЛОТІЯН ГОВОРИТЬ ПРОМОВУ.

НЮ ЙОРК. — На зібранні орґанізації „Пилґрімс" виголосив промову анґлійський амбасадор Лотіян і сказав, що в боротьбі з тоталітарними державами всі демократичні держави мусять собі помагати.

ДИВАЧНЕ КУРЯ

В одній крамниці курей у Говнсдейл, Па., виставлено на виставі куря з чотирма ногами. Надзвичайна пара ніг знаходиться зараз за звичайною. Куря вилізло на одній сусідній фармі.

ЯЙЦЕ ДИХАЄ

На річних зборах Краєвої Академії Наук, що відбулися в Провіденс, Род Айленд, прочитав Джан Николас, професор Єйльского університету, реферат про те, як він і д-р Едґар Боел придумали такий чуткий інструмент до важення ґазів, що вони потрапили навіть зважити, скільки ґазу зуживає при диханні запліднене куряче яйце.

СМЕРТЬ ЧЕРЕЗ ВУСИ

Одна сербська газета в Білгороді оповідає про 38-літнього селянина Петара Вебера, котрий завдав собі смерть з дивної причини: Від довгих років плекав він собі вуси, поки не виплекав їх до довжини 10 цалів. Став він через це славним у цілій околиці. Одного разу його жінка почала з ним сваритися за те, що він вернувся пізно з коршми; від сварки прийшло до бійки, підчас котрої жінка ушкодила чоловікові вуси. „Я волів би вмерти", говорив бувало Петар, „ніж збутися вусів". На другий день його знайшли завішеного з крокви дому. Встарчився в слові.

СУМНІВАЮТЬСЯ В СОВЄТСЬКІ ДОСТАВИ

Париж. — Правда, німецька преса подала грубезними буквами, що Совєти надішлють у найближчім часі міліон тон збіжжя, але французька преса в те не вірить. І доказує цифрами, що Совєти не мають що вивозити; а навіть, якби хотіли вивезти те, до чого зобовязались, то не мають ваґонів. А якби і знайшлися ваґони, то перевіз всеодно не міг би бути виконаний через те, що треба на границі все переладовувати, бо залізничі тори в Совєтах інші ніж німецькі. А таке переладовування затягнулосяб на так довго, що її кінця годі навіть передбачити.

ЗНОВУ ДІВЧИНА ЖЕРТВОЮ

Вилйєм Донкен, 21-літній шофер таксівки, стрілив з револьвера до панни Джови Оберлі, своєї 19-літньої нареченої, і зранив її так небезпечно, що вона скоро потім померла. Арештований Донкен борониться, що його револьвер випалив припадково, як він жартом прицілився до нареченої.

СТЕЙТ НЕ ХОЧЕ ВИДАТИ ВТІКАЧА З ВЯЗНИЦІ

Ґубернатор стейту Каліфорнія відмовився видати стейтові Тенесі Карла Голта, що втік тому 7 літ з табору вязниці останнього стейту. Голт доказав, що табор вязнів була жорстока інституція та що за ввесь час свого побуту в стейті Тенесі він поводився добре. Ґубернатор Каліфорнії узаконнив побут Голта в Каліфорнії.

50,000 УБИТИХ У ВАРШАВІ

Берлін. — Нароховують 50,000 осіб, що згинули при обороні Варшави. Це відноситься до мешканців міста. Крім цього є кількасот тисяч ранених. Половина домів у місті є або цілковито зруйнована, або дуже знищена.

ЗІҐНОРУВАЛИ „МАЛОГО БІСМАРКА"

Лондон. — Промову міністра заграничних справ Німеччини, виголошену в Данціґу, поминено в палаті послів цілковитою мовчанкою. Самого Рібентропа назвала преса „малим Бісмарком".

СОВЄТИ І СЛОВЯНСЬКА ДЕРЖАВА

Прага. — В місті Табор була просовєтська демонстрація в часі, коли відійшов з міста німецький ґарнізон, а новий іще не ввійшов. Демонстрація мала бути ділом місцевих комуністів, що розкидували летючки, в яких писалося, що „Росія творить федерацію всіх словянських держав". Влада не привязала до цього великої ваги, тому демонстрація не потягнула за собою арештів.

ПОЛЬСЬКА ЗБРОЯ ДОБРА ДЛЯ — КИТАЮ

Париж. — Доносять сюди з Москви, що Совєти і Німеччина погодилися, щоб воєнний матеріял, загарбаний у Польщі, вислати до Китаю. Очевидно, що що найліпше, те забере Німеччина. Китай має зате достарчити Совєтам залізо й ін. мінерали, які потім будуть вивезені до Німеччини.

ЛІТАЛИ НАД ЗАВЕДЕННЯМИ КРУПА

Лондон. — Британські летуни роблять налети на німецькі землі, але покищо в розвідчих цілях. Між іншим літали коло міста Маґдебурґу над славними заведеннями Крупа, що виробляють воєнні знаряди.

НАЙБІЛЬШІ ПРОПЕЛЕРИ В СВІТІ

Найбільші пропелери для літаків виробляють тепер у фабриках одної американської корпорації в Ривердейл, Меріленд. Мають вони майже 18 стіп довжини, тоді, коли літаки, що перелітають Тихий океан, уживають пропелерів 14 стіп довгих. Нові пропелери складаються з кількох матеріялів: дерева, металю й спеціяльно на це виробленої мішанини.

Величина пропелера має велике значіння для сили лету літака.

ДИНАМІТ У СОБВЕЮ

Три детективи нюйорської поліції слідили за Патриком Моріяртієм, котрого від довшого часу підозрівали за посідання динаміту. В середу підглянули вони, як Моріярті довго оглядав три сусідні доми на вулиці Мейден Лейн у Ню Йорку, а потім зайшов до недалекої стації підземної залізниці. Там він відкрив скритку, виставлену для публики на перехования клунків за оплатою 10 центів за день, і виняв з неї дві валізки. В тій хвилині детективи його схопили за руки й арештували. В одній з валізок поліцаї знайшли 21 кусок динаміту; кожний кусок одну стопу довгий і цаль грубий, у другій ріжне знаряддя до верчення цементу, електричні лямпки й інші приналежності розбивачів кас. Якби цей динаміт був вибух від потрясення переїжджаючого поїзду, то вибух був би висадив у повітря кілька домів. Поліція досліджує тепер, як один чоловік міг назбирати таку масу динаміту.

КОРОЛІВСЬКА БІБЛІЯ.

Френк Вилсон, проповідник епископальної церкви в Гайд-Парку, Ню Йорк, показує президентові Рузвелтові королівську біблію, подаровану королем Юрієм, з котрої духовник підчас богослуження, на котрім був приявний президент, прочитав молитву за анґлійського короля.

ЗАХІДНЯ УКРАЇНА ВІДТЯТА ВІД СВІТУ

МОСКВА. — Кореспондент часопису „Ди Ню Йорк Таймс" повідомляє телеґрамою цей часопис, що занята Совєтами Західня Україна, а також і Білорусь, цілком відтяті від звязку зо світом. Не можна з ними получитись ні листовно, ні телеґрафічно. Почтовий уряд у Москві відмовляється брати листи чи телеґрами для посилки в Західню Україну. Ось тим кореспондент виясняє, чому подає так мало відомостей з тих земель, куди очевидно ні йому ні іншим чужим кореспондентам нема вступу. Тому і про вибори, що відбулись на тих землях, може кореспондент подати тільки те, що совєтський уряд подав до оголошення в совєтських урядових ґазетах.

Що подають Совєти про вибори в Західній Україні?

Отже урядово подають, що вибори відбулись минулого понеділка й були загальні, рівні, тайні й безпосередні, без огляду на національний, релігійний чи маєтковий стан голосуючих. У Західній Україні виставлено 1,495 кандидатів до Народнього Зібрання. Вибрано 1,484 особи, бо 11 кандидатів не дістали у своїх округах половини голосів. Між вибраними представницями є 239 жінок. У Західній Україні, як подає совєтська преса, голосувало 92.83% управнених до голосування, а 90.93% голосуючих віддали голоси на ту виборчу листу, яка їм була предложена. Голосувало 4,433,997 осіб, з чого 325,918 осіб поперекреслювали листи кандидатів і їх зачислено до опозиції. Коло 76,000 бальотів узнано неважними. Народнє Зібрання радитиме у Львові й збереться на перші наради 26. жовтня б. р. Народня Рада Білоруси збереться на наради в Мінську наступного тижня в середу. До неї вибрано 804 чоловіків і 123 жінок.

ІДЕ НАТИСК НА БАСАРАБІЮ.

БУДАПЕШТ. — В дипльоматичних колах у Будапешті панує переконання, що Совєти незабаром будуть домагатися звороту Басарабії від Румунії, не зважаючи на те, що запевнили Румунію, що не мають до неї ніяких територіяльних домагань. Далі кажуть іще й те, що в такому випадку Румунія буде змушена вести сама війну з Совєтами, бо інші балканські держави не підуть з допомогою. Навпаки, перша Мадярщина скористає з нагоди і вступить у Трансильванію, яку по світовій війні забрано Мадярщині й віддано Румунії. Вступить ніби тому, щоби поставити в Карпатах опір большевицькому наступові на Европу.

В ХОРВАТІЇ ДАЛІ НЕСПОКІЙ.

БІЛГОРОД. — Частинна автономія, яку дано Хорватії, не задоволяє хорватських патріотів. Тим пояснюються студентські розрухи в Загребі, наслідком яких замкнено загребський університет. Іде по краю сильна пропаґанда проти сербської автократії.

АМСТЕРДАМ ПОТВЕРДЖУЄ.

АМСТЕРДАМ. — Надійшли відомості з Москви, що совєтський уряд розпочав кроки в справі відзискання Басарабії від Румунії.

ВОЮВАТИМУТЬ ДІЛАМИ, А НЕ СЛОВАМИ.

БЕРЛІН. — Те, що сказав німецький міністер заграничних справ, Рібентроп, у Данціґу, являється останнім німецьким словом, зверненим у сторону Великої Британії. До цього, як пояснює німецька преса, Німеччина не має що додати. Якщо ті слова не вистарчають, то Німеччина зачне тепер говорити ділами. У справі тих „діл" відбулася вже таємна нарада. Поінформовані подають, що „діла" будуть звернені проти Англії. Зачнуть її тепер німці атакувати на морі й суші і як пишеться, доперва тепер Анґлія пізнає, що значить війна. Більшої офензиви на західньому фронті не буде. І не буде атаковань Франції. Принаймні так виглядає ця справа тепер.

СОВЄТИ ПРОТИ БРИТІЙСЬКОЇ БЛЬОКАДИ.

МОСКВА. — Британському амбасадорові вручено з боку совєтського уряду протестаційну ноту, в якій виказується, що анґлійська бльокада Німеччини нарушує міжнароднє право й інтереси невтральних держав. При тому, ніби на доказ цього, вичислюється товари, які є проголошені анґлійським урядом як „контрабанда". Совєти підкреслюють, що таке самочинне означення контрабандою ріжних товарів загрожує здоровлю і життю спокійних мешканців невтральних держав. І тому Совєти застерігають собі право до відшкодування за втрати, які понеслиб совєтські громадяни чи совєтські інституції наслідком британської бльокади.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ІДЕАЛ ДЕМОКРАТІЇ

Заходами великого нюйорського щоденника „Гералд Трибюн" відбувається тепер у Ню Йорку вже девята з черги річна конференція для розгляду біжучих проблем. Конференція ведеться за засадами „форума", себто свобідних висказів бесідників, із собою не повязаних. Триває вона три дні й має намір діткнути найріжніші питання, що стоять тепер перед Америкою. На „форум" запрошено до участи представників уряду, шкільництва, науки, промислу, робітництва, а сьогорічному „форумові" надано заголовок, чи там тему: Визов цивілізації.

Як можна догадатися вже з самого заголовка форума, під цивілізацією розуміється тут специяльний тип культури й суспільного та політичного устрою, що нині існують в Америці, а під визиваючими треба розуміти нові форми цивілізації чи устрою, отже передовсім комунізм і фашизм. До цеї теми противорічности між демократією, з одного боку, та фашизмом і комунізмом з другого, верталися всі бесідники першого дня конференції, з більшим або меншим успіхом. Успішність звичайно залежала від того, як конкретно зясовував собі бесідник не те, що значить комунізм або фашизм, але те, що значить демократія.

Найцікавіший причинок до цього питання дала таки жінка президента Рузвелта, котра сама є відомою журналісткою, лекторкою й виховницею. Вона старалася сказати, що саме означає в конкретних ідеалах життя американська демократія.

Першим ідеалом, на її думку, є ідеал нагоди для кожної дитини дістати виховання. Другою вимогою американської демократії є право кожної дитини до здоровля й сили. Третім ідеалом американської демократії це нагода для кожної людини добути собі прожиток.

Ці ідеали важні тому, що комунізм і фашизм можуть бути грізними для американськсі демократії лише тоді, як Америка не сповнить цих ідеалів американської демократії. Працювати для демократії не значить боятися комунізму й фашизму й робити все, що звичайно робиться у страху; працювати для демократії, значить працювати для переведення в життя ідеалу демократії.

Бесідниця вжила для ілюстрації своїх слів замітного й добре підібраного факту. Одного іміґранта, що жив в Америці 35 літ, викинено з допомогової роботи, бо він не мав громадянських паперів. Нічого не помагали ніякі його протести, що й він чується американцем і його роджені тут діти. Зданий на прошений хліб, іміґрант повісився. Пані Рузвелтова до цього факту додає: „Ми звичайно кажемо: так йому й треба! Чомуж він не став громадянином?" Одначе вона додає ще й запити: „А що ми, американці, зробили, щоб цього іміґранта зробити громадянином? Чи сказав з нас хто йому, щоб він став громадянином цього краю? А чи піддав йому хто думку, щоб він учився мови краю?"

Якщо демократія має бути не лише голим гаслом, але й життевою справою, говорила бесідниця, то американці мусять її старатися переводити в життя, себто жити за засадами демократії.

ПОЛЬСЬКА КАТАСТРОФА ТА ЇЇ НАСЛІДКИ

II.

„Польща впала, та й вас завалила", писав колись Шевченко гіркі слова до тих українців, що чванилися заслугами козацької України, яка помогла знищити польську державу.

Чому написав Шевченко ці слова? Не любив Шевченко історичної Польщі з її шляхтою, суспільним та релігійним утиском, бо й сам був з роду гайдамаків. Але він добре знав, що на Польщу й Україну, ослаблені столітньою боротьбою, наклала свої окови Московщина. На жаль, Шевченкові слова говорять багато і до тих подій, що сталися свіжо на західніх українських землях. Польща впала, але наші західні землі стали жертвою ще гіршої, ще безоглянднішої окупації.

Для багатьох людей у світі союз Москви з Берліном проти Польщі був громом з ясного неба. Приміром, англійська незалежна партія праці („Індепендент Лейбор Парті) - це невеличка партія, що все хиталася між соціялістичним і комуністичним інтернационалом, як між сіном і соломою, отже ця партія ухвалила, після виступу російської червоної армії проти Польщі, резолюцію, в якій зазначається, що Сталін тепер порушив засади інтернаціоналізму... Це, що побачили анґлійські лейбористи на свойому острові аж тоді, коли їх Сталін „почастував" пактом з Німеччиною, добре відчував французький журналіст, що 13. серпня 1933 року, отже тому 6 років, писав у паризькій ґазеті „Ле Тан". „Тан" є орґан французького міністерства закордонних справ, але цей часопис у моменті, коли велися переговори про військовий союз між Францією і СССР проти Німеччини, твердив, що в большевицькій Росії відбуваються такі внутрішні зміни, котрі можуть привести советську державу до єдиного фронту з фашистівськими державами. Ґазета „Тан" уже в той час називала большевицьку Росію **фашистівською** державою.

Не будемо входити в досліджування „ідеольоґії" большевицької та фашистівської, бо **не ідеольоґії кермують закордонною політикою держав, а щось інше: голий матеріяльний інтерес.** Німеччина і большевицька Росія зійшлися на тому, що в їх спільному інтересі лежить ліквідація польської держави. „Право самоозначення народів" — це гасло давно вже викинули і большевики і німецькі націонал-соціялісти зо свого політичного словника. Німці говорять про „життєвий простір", большевики — про „охорону українців і білорусів", що були під польською владою. Нікому в Москві і на думку не прийшло спитатись українців й білорусів, чи вони хотять тої советської „охорони". Москва просто післала своє військо на наші західні землі наперед порозумівшися з Німеччиною.

Кожному, хто вміє звязувати політичні факти докупи, повинно бути цілком ясно, що не з легким серцем Німеччина віддала більшу частину польської держави в руки большевицької Москви і то такі міста і провінції, які вона хотілаб сама задержати і які німецьке військо здобуло, проливаючи власну кров. Але тільки таким способом Німеччина придбала собі союзника в війні проти Польщі. В Парижі та в Лондоні вважають виступ советської держави проти Польщі за ворожий акт щодо Анґлії та Франції. Маючи перед собою довгу і уперту війну з західніми державами, німецький уряд уступками для Советського Союзу хоче забезпечити для себе активну „невтральність" московського уряду. З тої прчини німці не хотять умішуватися до внутрішніх справ СССР і вводять советську державу між фронт фашистівських держав (Німеччина, Італія, Японія, СССР.) **Зник без сліду „пакт проти комінтерну"**, а ті, що останні прилучилися до того пакту, поспішили поїхати з поклоном у Москву (Угорщина). Щоб зробити приємність для Москви, Гітлер у своїй промові в Данціґу ще й підчеркнув, що він **ніколи не думав і не хотів завойовувати Україну.**

На це все маємо звернути нашу особливу увагу, бо українське питання в московській політиці щодо Німеччини і Польщі стояло і стоїть на першім місці. Хоч „батько народів" Сталін запевняє, що в СССР національна справа вже вирішена, то відомо кожному, що в сов. державі національні тертя і напруження незрівняно більші, ніж були за царської влади. Найбільше непокоїть Москву український національний рух. **Навіть маленька Карпатська Україна не давала Сталінові в Москві спокійно спати.** А що моглоб початися між „щасливими народами" СССР, колиб на кордонах з советською державою утворилася незалежна Західня Україна? „Як мати таку небезпеку для СССР, то ліпше нехай буде Польща", — так міг думати Сталін, і тому Москва вимагала від німців, щоб під Советську владу були передані **всі українські землі,** що належали до Польщі. В Москві добили торгу, і тоді Сталін із спокійним серцем післав свою армію „визволяти" Західню Україну і Білорусь. Здійснилася мрія всіх московських імперіялістів, почавши від царя Олексія Михайловича, що звелів своїм воєводам у поході на Галичину 1655 року брати українські міста **„на царське імя".** Цьому намірові спротивився тоді гетьман Богдан Хмельницький: він тайно посилав своїх людей у галицькі міста сказати, щоб міщани Західньої України віддавали свої міста **козацькому війську,** а москалів щоб проганяли і билися з ними. Отже великий гетьман уважав, що **українські землі можуть бути визволені лише українським військом:** від чужого війська він не сподівався нічого доброго.

(Далі буде).

„Лінія Мажіно" -- спасення Франції

Франція, хоч вийшла переможною з останньої війни, проте знала дуже добре, що поконана Німеччина раньше чи пізніше шукатиме реванжу за програ́ну, за втрату кольоній, територій, престіжу і т. п. Тому далековидючі мужі Франції старалися всіми способами запобігти цій грядучій небезпеці. Правда, не всі вони мали успіх у тому. Одні старалися натворити навколо Німеччини цілий ряд штучних держав, як Чехословаччина, Австрія, Югославія, Румунія, Польща й низку балтійських держав. Деякі інші французькі політики, як Бріян, хотіли вдержати Німеччину при помочі Ліґи Націй. І це, треба признати, була найбільш удала політика Франції, бо в Німеччині не було тоді Гітлера, а був Штреземан, що вірив у договори і їх шанував.

Та проте скромний французький ґенерал Мажіно радив таки збудувати укріплену граничну лінію проти Німеччини, звичайно коштом грубих міліярдів. Бідний був той Мажіно! Що йому тоді не приходилося витерпіти від французьких соціялістів та комуністів! Його майже називали національним зрадником! Варто переглянути ліву французьку пресу з того часу, щоби побачити, як зневажувано Мажіна за його сміливий проєкт! Соціялісти і комуністи називали його тоді не менше й не більше, а „німецьким аґентом", що хоче „вичерпати французьку державну скарбницю абсурдними плянами".

Та тепер послухаймо, що говорить про лінію Мажіно французький полковник Ґроселен у паризькому тижневику **„Же сві парту"** з 22-го вересня 1939 р.:

„Лінія Мажіно", збудована з цементу та заліза, починається на швайцарській границі, біжить через укріплену околицю Бельфорту та йде через такуж саму укріплену околицю Кольмар, спирається тоді на фортецю Штрасбурґ. Опісля йде через укріплену околицю Льотер та групу узгір Гохвальду, яка охоплює долину Рену з такими фортецями як Бітхе, Рорбах, Вітрінґен. Потім приходять потужні укріплення Мецу з фортецями Мамут і Гакенберґ, Катенкофен, упанцирована ґрупа (укріплення) лісу Канфен і т. д.

„За тими фортами стаціонують могутні батерії артилерії на шинах, звичайно в найбільш загрожених секторах. Велика рухливість цеї важкої артилерії забезпечує „недоторкальність". Ця артилерія не належить до властивої оборони „лінії Мажіно". Її роля полягає на загрожуванні противника на задах безнастанною концентрацією. А цей вогонь реґулюється розвідчими літаками, які сиґналізують комунікаційні вузли, гнізда артилерії і т. п.

„Вкінці ще дальше взаді є осаджені літаки зо своїми „летунськими майданами", площами та протилетунською артилерією. Вкінці ще дальше взаді є ціла низка укріплень, які зачисляються до „лінії Мажіно": Бельфорт, Епіналь, Труе де Шамбр, Туль, Ле Отес де Мез і ославлений Верден.

„Твердиню Верден основно перемінено. Центральна галя, яку ми бачили, входить сімнацять метрів у глибину; подвійні двері унеможливлюють доступ ґазів, а повітря прочищується відповідними пресійними апаратами. Артилерійські копули — наскрізь модерні. З форту виходять підземельні проходи, які біжать цілі сотні метрів, що провадять до скорострільних гнізд. Перед тими гніздами — густий ліс колючого дроту.

„Вкінці евені Самбри ведуть до Моберґу, який під оглядом укріплення далеко не є цей Моберґ з 1914 року.

„Щоб збудувати цю „лінію Мажіно", треба було вибрати дванацять міліонів кубічних метрів землі, збудувати сотки кільометрів ріжних ґалерій та окопів, які видовжуються в 300 клм. доріжної сітки, треба було перемінити 1,500,000 кубів бетону і 55,000 тон панциру в кріпость. На це все витрачено 7 біліонів золотих франків.

„Можна сказати, що підземелля „лінії Мажіно" це справжнє чудо. Всі дороги та залізниці позволяють на швидку комунікацію військ у ріжні сторони. І розуміється, ці укріплення знаходяться так замасковані в терені, що не дуже легко їх віднайти.

„Якщо ми візьмемо під увагу цілу граничну смугу від Бельфорту до Вердену, будемо мати три смуги:

Перша смуга, широка 30—40 клм., дуже сильна й солідна; друга смуга — вільніша; третя смуга — дуже сильна.

„В цілому ціла оборонна смуга простягається в глиб на 90 до 150 кільометрів. Треба додати, що нові бельґійські укріплення продовжують „лінію Мажіно" на північ.

„Часто ці укріплення спираються на природні перешкоди, яких значіння часом куди більше як праці інжинірів: на сході Рен, канал Рен-Родан, Іль, Порт де Бурґонь, стиснений між горами Юрою та Воґезами, Саар, ліси Гарту й Долішньої Альзації, Нід і Мозель, ліси Канфену та перші ліси Арденів.

„За останніх десять років величезні суми були витрачені, щоб докінчити цей ґіґантичний твір. І виказується тепер, що нічого не страчено надармо.

„Чи стане „лінія Мажіно" перешкодою для віковічних інвазій? Правда, німецький жовнір показав, що він уміє. Але й твердиня тут не менш солідна; вкінці епопея Вердену є доказом надзвичайної відваги французького жовніра, який державсь у водних фосах і ямах, без води й хліба, під безнастанним залізним вогнем.

***

„Лінія Мажіно" й „лінія Зіґфрід" відповідають ріжним концепціям. Французька лінія відзначається тим, що її підземельна структура з її поломаним, як ланцюг, фронтом, є незломальна.

„Німецька лінія є на поверхні, її фронт є безперервний, і побічні оборони численні та розвинені.

„Лінія Мажіно" відповідає ідеї французького ґенерала Кільмана: „Укріплення має тоді певну вартість, коли воно улекшує операції наступу та оборони фронтової лінії й побільшує шанси виграти. Воно тоді набирає значіння, коли входить у пряме відношення з арміями".

„Обидві лінії мали за першу ціль покривати бойові рухи, мобілізацію та концентрацію війська, що саме тепер є в повному проґресі"...

З цього ясне одно, що колиб французький уряд б в свого часу слухав Блюмів та Торесів, то нині хто зна, чи „бліцкріґ" не був би загнав німецьких жовнірів під Париж. А так — на західньому фронті далі без змін, бо є „Лінія Мажіно".

ШОВК З РАКОВИННЯ.

Американський винахідник Клифорд Дж. Б. Тор винайшов спосіб, як можна виробляти штучний шовк з раковиння та рибячої луски. У раковинні та рибячій лусці знаходиться речовина, що називається хитина. Штучний шовк можна виробляти саме з тої хитини.

Микола Голубець.

За Український Львів

(Епізоди боротьби XIII.—XVIII. в.).

(8)

На такий присут полька зареготалась, а русинка зраділа (?), як колиб виграла справу. І так цей дзвін зо сварки жінок в пізну потомність неприємне мусить носити назвище".

„Можна вибачити ординарність польської перекупки, важко не зрозуміти обурення української, яка зрештою навіть у відплату за обиду своєї святости здобулася щонайвище на несоровмірне до „Серило" „Гаврило", але трудно не дивуватися Зіморовичеві, що видав такий соломоновий присуд, а ще більше Юзефовичеві, який вважав за вказане передати його потомності...

Рівночасно підчинено українське духовенство владі маґістрату, який зо свого боку наложив на нього низку тяжких і упокорюючих данин. Колиж Ставропиґія отворила при церкві школу, то була вона заєдно тереном нападів і погромів, уладжуваних школярами-католиками, які били нашу дітвору до крови, забирали й дерли їй книжки та одіж.

Вибрики католицьких школярів ішли по лінії „високої політики", як маґістрату так і всього польського громадянства й тому тішилися безкарністю.

Ворожий наступ ішов усіми шляхами міського життя, не оминаючи ремісничих цехів, з яких викинуто православних, а вкупі з тим заборонено майстрам визволяти своїх православних учнів. Православні, яких нужда піпхала на службу в католиків, були предметом постійних упокорень і знущань. Їх примушувано святкувати католицькі свята й закидати свої, силою таняно їх до костелів, а коли в православних був піст, то католики силою примушували своїх православних скоромитись, напихаючи їм у рот мяса. Було то в тих часах страшне й варварське насилування людської совісти, але воно проходило безкарно, бо такий дух запанував як угорі так і внизу.

Нерідко католики нападали на доми православних, нищили їх і грабили, а українців, які противилися новому календарові, арештували й серед побоїв і насміхів гнали до вязниць. І як говорить сучасник цього лихоліття, „поважні жінки ледви живі бігають по вулицях і площах, шукаючи своїх мужів, не знаючи, що могло з ними так нагло й неожидано притрапитися. Матері шукають і розпитують про синів, куди вони ділися, що з ними могло скоїтися. Плач, крик, нарікання й сердечне ридання трівожать небо, тяжкі зідхання затемнюють небосклін, а сльози з очей, стікаючих кровю мов дощ обливають лице й груди. Кругом один і той самий гомін: „зрадники й шпіони руські!"... Наступ на „руських зрадників і шпіонів" ішов на цілій лінії і не захитували його навіть королівські привілеї, добуті в користь українців заходами вірних православію маґнатів (1592). Жиґмонт III, підписуючи свої привілеї, добре знав, що вони ніколи не ввійдуть у життя; навіть не настоював на виконання своїх доручень там, де йшло про добро „руських зрадників і шпіонів"!... І власне в моменті, коли здавалося, що хвиля розбудженої реакції знесе й розмиє все українське, що ще збереглося в місті, виступає до боротьби Ставропиґія. Вона орґанізує сили й збирає засоби. Віручи в чесність короля й безсторонність центральної влади, вона в першу чергу старається в них добути послух і вирозуміння. Починається безупинна товкітня братських делеґатів по Кракові й Варшаві й узагалі по місцях, де лише явився й спинився зо своїм двором король, безупинне, томляче і коштовне обсилання делеґатами соймиків і сойму, безпримірне насичування двірських достойників хабарями, й на все те, мало не впродовж двох століть, йдуть усі моральні й матеріяльні сили не тільки братства, але зорґанізованого в ньому українського громадянства.

Часи й умови були того роду, що про узброєне визволення не могло бути мови, тому тогочасна „орґанізація українців міста Львова" — Ставропиґія пішла на шлях постулятів, щоб „викупити себе, потомків, жінок і діти з цеї еґипетської неволі", як тогочасні документи звуть польську владу.

Ідучи дорогами й стежками тогочасних православних звичаїв, в першу чергу внесли українці проєкт проти насильств маґістрату до т. зв. городського (старостинського) суду. Колиж це не помогло, скликали успенські братчики представників усіх **передміських** братств, що, зібравшись у братському домі, рішили „одностайне, во єдну волю, во єдну раду" (1549) станути в обороні своїх потоптаних прав.

Тверді і строгі були міри для вдержання однодушности й дисципліни в початій акції, але мусимо це признати — були вони конечні.

Кермуючись спільнотою віри і долі в місті, вразу хотіли львівські українці знайти собі союзників у львівських вірмен. Одначе ті „хрещені жиди", знаючи, що спілка з українцями не далеко їх заведе, відмовили своєї помочі. Тому ображені українці занотували собі цю відмову в братських актах, мовляв: „потомним народом руським пишем на вічную память, аби о том памятали народови арменському, — больше аби не утекалися до них в вічние роди, под проклятством святих Отець і семи вселенських соборів".

VII.

Не надіючися на союзників і не оглядаючися на ворогів, взялися львівські українці з тим більшим завзяттям за справу свойого визволення. Зараз таки виправили своїх делеґатів до Варшави, при чому з міста поїхав Семен Луцький, а з передмість маляр Лаврентій Филипович. На дорогу дано їм 100 злотих, а тимчасом приступлено до усильного громадження фондів на дальшу акцію. З одного маху зібрали в місті 157 злотих, а з передмість 338 — сума, як на ті часи, велизечна. Однак і тих грошей було замало на заспокоєння апетитів придворних хабарників. А що поїздки делеґатів не переводилися, затягнуто позичку, а на все українське населення Львова наложено всенародній податок. Делеґати їздили, напихали ріжним достойникам кишені, а до Львова слали раз у раз нагальні листи по свіжі гроші:

„Набивайте, як найболшей можете, складайте, жебріте, а шліте на окуп. Абовім на том світі і час нинішний стоїть, що без стиду торгують правдою, што ся листом звіряти не годит, толко просим всіх вобец і каждого зособна вшелякого стану і возрасту православ восточного людей, чим найбольшей і найрихлій грошей нам досилайте, абисмося вольностей докупить могли, а до вас і з потіхою як найрихлій били... Пан інстиґатор обітницю ста червоних конечно ся упоминает, которие обіцано на львовском замку. Пан Свашовкий талярові осмдесять... а инш для недостатку еще не обіцялі єсмо, хоч видим, же нужна єсть потреба..." (1600). Не слушність і право, але гроші, хабар вирішував справу там на варшавському дворі, де „без сорому торгували правдою" і заєдно були готові признати слушність тому, хто краще заплатив.

Українці напружували всі свої сили, витрясаючи з карманів останки (у відповідь на повищий лист післано до Варшави 1,450 злотих!), але й та непосильна кервавиця не привернула їм загарбаних прав і вольностей. Делеґати вернулись додому в порожні, а знесиленим українцям осталася тільки терпеливість і надія на черговий сойм. „Слиши і внуши, земле, що терпим зле в том Львові" — писали вони в одному зо своїх листів до кня

• З ДНЯ •

НОВА МОДА СТРАЙКІВ.

В останніх часах власники фабрик кілька разів скаржилися, що деякі юнії впроваджують у моду новий спосіб страйку, який полягає на тім, що робітники тихцем змовляються, щоби повільніше працювати і менше виконувати роботи. З тим останнім страйком, коли це взагалі „страйком" можна назвати, зарядові фабрики буде далеко важче боротись, ніж із сидячим страйком, підчас якого робітники засідали в фабриці біля машин і самі не хотіли робити та інших не впускали. Бо сидячий страйк всежтаки в обличчі закону можна було назвати „страйком" та проти нього якось боротись. Цей новий „страйк" навіть годі з леґального боку ствердити. Бо на основі чого представник влади ствердить, що робітник звільнив працю? А передівсім, що зробив це обдумано й під приказом зорганізованої тайної сили?

Так виглядає, що того роду „страйк" готов стати могутньою зброєю в руках організованого робітництва; зброєю, перед якою фабрики не матимуть іншого виходу, як уповні приймати умови робітництва, або замикати фабрику.

ЗО ЗБРОЄЮ ОБЕРЕЖНО.

Але чим сильніша зброя знайдеться у чиїхсь руках, тим обережніше він мусить з нею обходитися. З цею останньою зброєю робітники мусять поводитись дуже обережно. Бо на далеку мету вона може для них самих показатись фатальною. Принявши раз методи „тихого страйку", робітництво само стратить над ним контролю. Бо хто потягне до відповідальности кожного робітника, чи якийсь гурт робітників, коли вони навіть по леґальнім закінченні страйку і по підписанні умови між фабрикою та юнією захочуть далі продовжати цей „тихий страйк", маючи якісь окремі інтереси на увазі? Хто буде тим третім невтральним реґулятором між фабриками і робітництвом, коли леґальна влада і суд, внаслідок таємничости цього „тихого страйку", ним не зможе бути? Загнавши боротьбу за кращі робітничі умовини в підземелля, робітництво може стати пригожим ґрунтом для всяких невідповідальших хуліґанів та аґентів ріжних темних сил. Суспільна рівновага буде захитана.

ЯКІ МОЖУТЬ БУТИ НАСЛІДКИ.

Наслідки цього можуть бути дуже погані. Бо суспільне життя на далеку мету не зносить хаосу і замішання. Навіть ті, що викликують замішання й несвідомо підкопують ту владу, яка на їх думку „несправедлива", остаточно збридять собі замішання і склонять покірно свої карки перед такою владою, що може бути сто разів більш несправедлива ніж попередня. Довершивши цього й поглянувши взад на свою руїнницьку роботу, вони зо здивуванням витріщать очі, як це могло таке статись, і жалуватимуть своєї роботи. Але це вже буде запізно.

ЯК ЗАЧИНАЛОСЯ В ІТАЛІЇ?

Італійський диктатор Мусоліні сам твердить, що його режім прийшов як вислід певних обставин, як лікарство на те замішання, що тоді панувало в Італії. Він розказує, що зорґанізоване міжнароднім соціялізмом і московським анархізмом та нігілізмом італійське робітництво залюбки в своїх рідних фабриках переводило ріжні страйки, саботажі, а навіть ломало машини. Це належало до геройства серед робітників тодішньої Італії кинути в якусь машину ключ, щоб вона в часі руху розлетілась на куски. Довершивши такого „геройства", робітник опісля хвалився перед іншими робітниками, мовляв: „Диви, що я зробив!"

ЗАНИК ПРОМИСЛУ.

А це було причиною, що італійський промисл, замісць підноситись, почав занепадати. Чимраз більше фабрик і ріжних підприємств банкротувало, робітники опинювались без праці. Анархістичні аґітатори використовували це далі для своїх дальших цілей, зваюючи всю вину тільки на „капіталістів". Що добробут усіх суспільних верств, від найбагатшої, до найбіднішої кляси, залежить від доброї справности цілої економічної системи, цього аґітатори робітникам не говорили. Не говорили їм також того, що коли промисл занепадає, то фабрики банкротують, а на ринки що дня прибуває менше продуктів, то мусить прийти загальне зубожіння населення. В першу чергу нужда діткне найнижчі, серед них робітничі верстви, так, як каже приповідка: „Заки багач збідніє, бідний умре з голоду".

Таке загальне зубожіння почало навіщувати Італію. Робітники почали масово вандрувати за границю, щоб там знайти працю в чужих фабриках і, говорячи соціялістичною термінольоґією, „працювати на чужих капіталістів". І серед тих відносин прийшов в Італії фашизм зо своїм залізним кулаком.

Хаос, замішання, нелеґальна боротьба, в якій уряд не може бути справедливим арбітром — усе це чинники, що промощують шлях до диктатури. І всі ті, що в Америці викликують цього роду замішання, є справжніми аґентами „фашизму", „тоталізму" і диктатури; а не ті, що звертають на ці речі увагу.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ТІЛЬКИ НА ОКРАЙЦІ ЖИВУТЬ ІСЛЯНДЦІ.

Ісляндці живуть у своїй країні тільки окрайцем, понад самим морем, бо решта Ісляндії — то неврожайна пуща. Занимаються ісляндці головно риболовлею та хліборобством. Підсоння в Ісляндії подібне до канадійського.

УНІВОРМ ДЛЯ КАНАДІЙСЬКИХ ВІЙСЬК В ЕВРОПІ.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ПІТСБУРҐ, ПА.

Заклик до шановних співачок і співаків Пітсбурґу й околиці.

Дві хорові орґанізації — Арнолд, Па. і С. С. Пітсбург, Па. — мають намір улаштувати десь по Різдві загальними силами великий концерт з творів славного проф. д-ра Олександра Кошиця. Концерт має відбутися в одній з відомих концертових саль Пітсбурґу. В програму увійдуть лише вибрані твори О. Кошиця, з котрих більшість будуть новинками для наших хорів і публики. Концерт має бути досконало підготовлений, а тому потребує праці й часу. По можливості він має пригадати 21-ші роковини виїзду Української Державної Капелі в світову подорож та її величню працю на загально-національнім полі під проводом проф. О. Кошиця.

Є можливі перешкоди в тій справі, а особливо перешкоджає наша дезорґанізація. Але тим не зражуємось і звертаємося з цим закликом до дійсних аматорів українського хорового співу в Пітсбурґу і його околицях: **візьміть участь** у нашім хорі і підтримайте це спільне націонамьне діло!

Для участи в хорі подаємо отсі вимоги: 1) треба мати хоч невеликий голос; 2) уміти читати ноти; 3) читати українське й англійське письмо; 4) підлягати хоровій дисципліні, а особливо не опускати часу співанок; 5) мати своє українське вбрання; 6) крім концерту творів О. Кошиця бути готовим до підготовних концертових виступів.

Співанки відбуваються: 1) В Арнолд, Па., 1703 Кеннет Евеню., в понеділок і четвер, 7—9 год. веч.; 2) В Пітсбургу, Па., 73 С. С. 18 вул. Ст. Юкрейніен Сентер, у вівторок і пятницю, 8—10 год. веч. Хорову науку провадить бувший член Капелі О. Кошиця, о. Г. Павловський, а його асистентом є п. М. Желехівський.

Дирекція.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Панна ОЛЯ ПАСІЧНИК з Ню Йорку
знана балетна танцюристка, відтанцює на сцені в Українській Централі в Нюарку в суботу, 28. жовтня, „Модерний Козачок".

РЕВОЛЮЦІЯ В НІМЕЧЧИНІ?

Алфред Доф Купер, що недавно зрікся зо становища першого британського лорда адміралції для протесту проти мінхенського пакту, заповів у своїй розмові з ґазетярами при нагоді свого приїзду до Америки, що війна в Европі закінчиться революцією в Німеччині. З ним на світлині його жінка, котра має виголосити в Америці низку відчитів.

зя Константина Острозького. Кінець кінців вічні поїздки й безчисленні хабарі заставили короля в 1604 р. приказати львівському маґістратові, щоб він аж до покінчення польсько-українського спору не гнобив львівських українців, не шкодив їм у торговлі й ремеслах, не безчестив їх релігійних святощів і не гнав силою в нетри католицизму. Алеж „обіцяв пан кожух і слово його тепле". Король написав своє, а львівський маґістрат робив своє. Таксамо не звернув львівський маґістрат уваги на рішення польського сойму в 1607 р., яким забезпечено православним широкі права й вольности. Хоч соймове рішення мало силу закону, то закони в Польщі не були писані для сильних, а в першу чергу для львівського маґістрату.

Львівські українці знову пориваються до ще енерґійнішої акції, якої провід бере в свої руки парох Воскресенської церкви, о. Андрій. Дня 15-го й 16-го грудня 1608 р. відбулися два многоважні зібрання представників усіх львівських братств, на яких зібрано гроші та вибрано делеґатів на сойм до Варшави. Делеґатам доручено вказівки, які до нині роблять на нас враження своєю до розпуки посунутою пречистістю. Делеґати мали домагтися в короля, щоб він привернув українцям Львова права, якими користуються поляки; коли це буде неможливе, то хай король зрівняє українців з вірменами, а коли й цього посли не дібються, то хай на долю львівських українців припаде зрівняння в справах бодай з... жидами; а якби, борони Боже, й це виявилося неможливим, то хай король позволить львівським українцям виселитись у Волощину...

Того роду інструкцію могла подиктувати українцям тільки розпука, безвиглядність в осягненні якихнебудь прав на своїй прадідній землі.

Рівночасно передано королеві обширний меморіял, у якому м. і. читаємо:

„Чотири народи в самих мурах міста Львова є фундовані, які і тепер свої помешкання як і костели, церкви, а навіть біжниці свої жидове мають, то є в першу чергу старожитний, натуральний наш народ руський має своє вічум (раду) і церков набоженства свого у Львові, потім польський, вірменський і жидівський. Польський не рад разом з руським, однакож мають право і однакові тягарі поносять, а вірменський своє осібне право, а жидове овою осібну управу і суд мають. Пригноблені є ми, народ руський, від народу польського ярмом над египетську неволю, що нас без меча, але гірше ніж мечем з потомством вигубляють, заборонивши нам пожитків і ремесел і обходів всяких, чим би тільки чолвік жити міг, того не вільно українцеві на рідній землі своїй українській у тому то українському городі Львові". Далі покликуються львівські українці на польське військо „огромне і страшливе каждому неприятелеві", в якому бували і гетьмани, ротмістри, полковники, сотники, десятники і т. п. української національности, що рука в руку з поляками боронять королівський маєстат і границі речи посполитої. А тимчасом панове цехмістри у Львові: шевці, кравці, різники, поворозники, гончарі і т. д. думають, що вони щось краще ніж достойники польського війська, й не допускають українців до своїх цехів. Ті цехи вважають себе вищими від сенаторів, воєводів, каштелянів і інших достойників, яких стільки є української національности і їх допускає до себе король тоді, коли львівські міщухи не можуть стерпіти при собі українських міщан міста Львова".

„Найяснійший пане — кінчить свої виводи меморіял — бисми били і немотноє бидло, албо овци якіє, предсе до вашої королівської милости во лати бисмо мусіли... таж ми... понеконд добро речипосполитої... просим справедливости своєї і ратунку!"

Рука в руку з міщанами станув тоді й львівський владика Єремія Тисаровський, який окремим пастирським листом звернувся до всього світу православних, закликаючи його до помочі львівським українцям. На послання відгукнувся молдаво-волоський митрополит Мардарій та олександрійський патріярх Кирило Лукаріс. Немало моральної піддержки зазнали львівські українці з боку славного Івана Вишенського, що, проживаючи на Афоні, слав до Львова свої палкі послання зо словами захоти до видержання на раз занятому становищі.

(Далі буде).

САСКАЧЕВАНСЬКІ ВЧИТЕЛІ БОРЮТЬСЯ ЗА МІНІМАЛЬНУ ПЛАТНЮ

У провінції Саскачеван ведеться тепер завзята боротьба учкаєнно платних сільських учителів за виборення собі мінімальної платні в висоті $700. Колись, за добрих часів, мінімальна платня тих учителів виносила $840 річно (за 10 місяців). На своїх осінніх конвенціях підписують згадані вчителі зобовязання, що після 30. червня 1940 р. не приймуть учительської посади за меншою винагородою як $700 на шкільний рік, що складається з 10 місяців. Під цю пору 75 відсотків саскачеванських учителів одержує менше як $700 за шкільний рік. Інші вчителі підписують знову зобовязання жертвувати певну суму на запомоговий фонд, з якого будеться виплачувати допомогу тим учителям, що полишаться в наступнім році без учительської посади, не принявши меншої платні як $700 на шкільний рік. Вже тепер треба було закрити приблизно 75 шкіл у Саскачевані, бо не можна було знайти для них учителів, що вчили би за меншу винагороду як $70 на місяць.

КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХІРУРГ ОДЕРЖАВ АМЕРИКАНСЬКЕ „ФЕЛОВШИП"

Недавно відбулося в Філядельфії річне засідання Американської Колеґії Лікарів Хірургів. На тім засіданні надано т. зв. феловшип, цебто почесне членство, 496 хірургам, між ними 15 канадійським лікарям. Між тими канадійськими лікарями хірургами знаходиться й один українець, д-р Іван Оробко, відомий лікар в Едмонтоні, що викладає теж деякі предмети в албертійськім університеті. Щоб одержати це почесне відзначення, мусів д-р Оробко предложити Колеґії Хірургів у Філядельфії до переглянення вислід 100 хірурґічних операцій, ним переведених. Під цю хвилину перебуває д-р І. Оробко на вакаціях у Каліфорнії.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У Ню Йорку помер у понеділок, 23. жовтня 1939, довголітній член У. Н. Союзу

МИКОЛА ШПИКОВСЬКИЙ.

Помер у Lenox Hill Hospital в New York після операції на голову, котру мав у пятницю, 20. жовтня. Був хорий 4 місяці.

Походив зо села Вишнівці, повіту Підгаєцького. До Союзу записався 9. лютого 1923. Належав до Тов. „Подільська Січ" у Йонкерсі, Ню Йорк.

Оставив жену Марію, сина Петра і дочку Стефанію, котрі рівнож є членами У. Н. Союзу. Мав 51. років.

Похорон відбувся в середу рано з заведення погребника І. Дучинського, 39 Washington St.

Земля Йому пером!

В. Мандзій, секр.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

YOUTH LEAGUE OF UKRAINIANS CONFER HERE

Inter-County Members Hear Speakers Review History of America and Its Many Advantages

A large representation of Luzerne and Lackawanna members of Ukrainian Inter-County Youth League of North America attended a conference at Hotel Redington Sunday afternoon and enjoyed a banquet in the evening.

The afternoon program consisted of speeches interspersed by Ukrainian dancing and singing. Ukrainian youth speakers included Attorney Michael Piznak, New York; Attorney John Romanition, Irvington, N. J.; Walter Duchak, Scranton.

Indebted to U. S.

Myron Shpur, president of Ukrainian Youth Club of Wilkes-Barre reviewed the history of United States and pointed out the advantages Americans enjoy, especially the schools and universities. He said Ukrainian youth was indebted to this country for its advantages.

Anna Chmiel, Olyphant, sang and Edward Popil, Scranton, played accordion selections. Ukrainian dancing was presented by Miss Stephanie Lawney, Charles Baruta, Olga Shpur, Michael Seniuk and Jacob Elko, Jr.

Peter C. Zumeliak was toastmaster at the dinner. Rev. John Kutsky, pastor of SS. Peter and Paul Ukrainian Greek Catholic Church, pronounced invocation. Speakers included Mayor Charles N. Loveland, Judge Michael F. McDonald, Gregory Herman, vice president, Ukrainian National Association; Myron Shpur, Attorney John Bonin, Hazleton; Yaroslav Chyz, Scranton, editor of Ukrainian tri-weekly newspaper; and Joseph Demkovicz, president of Inter-County Youth League.

Wilkes-Barre Times, October 23, 1939.

НОВЕ ПОДРУЖЖЯ?

Як до Ню Йорку приїхала графиня Гагвіц-Ревентльов, що давніше звалася Барбара Готон, дідичка Вулвортових міліонів, пішли чутки, що вона хоче віддаватися знову, цим разом за англійця американського роду, Роберта Свінія, відомого голфового грача.

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ (2)

Цей дивний крик ніби людини, ніби звірини, затревожив наших подорожних, але вони мовчки далі заходились біля розведення вогнища. Майор Буртон та Пері пішли в ліс по ріща та воду. Дженет лишилася з китайцем. Коли два перші зникли в корчах, Дженет щиро запитала китайця:

„Скажіть мені правду, д-р Вонг. Невже ми страчені? Вуйко Джим і Пері мені цього отверто не хочуть сказати". Китаєць спокійно засміявся, скриваючи тим сміхом свої внутрішні думки. По хвилі він відповів: „Воно краще, панно Дженет, не перебігати подій, а лишити їх природньому бігові".

„А, ви лиш говорите щось загадково і хочете мати свою думку, не хочете її мені сказати", відповіла огірчено дівчина. Вонг на це фільософічно знову завважив: „Хіба не краще так? Можливо, що я маю свою думку. Але чи вона краща від вашої? Не лякайтеся. Страх — найбільший ворог. Ми вийдемо якось".

Скоро вернулися два перші і принесли ріща та води. З радістю вони донесли, що недалеко є гарне джерело чистої води. В хвилині, як вони почали заходитись біля розпалення вогню, Дженет глянула в бік лісу і скрикнула: „Дивіть! Там у корчах... жахливе жовте обличчя. Ох, що за погань!"...